

HRVATSKA ČIRILIČNA BAŠTINA

NOVOSTI - elektroničko mjesečno glasilo Društva prijatelja glagoljice iz Zagreba
godišće XI | broj 107 | veljača 2026. | ISSN 2718-4307

Poštovani i dragi članovi, suradnici i prijatelji Društva prijatelja glagoljice!

Ako smo pregrmili dugački siječanj kao najdepresivniji mjesec u godini, kratka veljača će začas proći i eto nam proljeća pred vratima. Nastavljamo dalje s vedrinom i optimizmom!

Zanimljivosti iz rada Društva prijatelja glagoljice

Prva mjesečna tribine u ovoj godini održana je 14. siječnja u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu prema unaprijed određenom datumu, ali je u zadnji tren došlo do promjene predavača. Iz obiteljskih razloga morao je odustati g. Filip Cvitić, a uskočili su, na čemu im posebno zahvaljujemo, prof. Tomislav Galović kao glavni urednik i prof. Darko Žubrinić kao jedan od članova uredništva časopisa Baščina te su predstavili novi broj.

Nadamo se da ćemo g. Cvitića imati prilike vidjeti i čuti dogodine u siječnju jer je to prvi slobodan termin u rasporedu naših tribina.

Održali smo i mini-tribinu i društveni sastanak u *Lucidariju* u ponedjeljak, 12. siječnja. Naš član, g. Josip Justinić, pokazao nam je niz zanimljivih detalja o *Darovnici slavnoga Dragoslava* od 1. siječnja 1100. godine. S obzirom da to nije niti izdaleka sve, nadamo se da će nastaviti izlaganje u ožujku.

Na javni poziv koji je Matica hrvatska uputila ustanovama, udrugama, školama itd. da pošalju osnovne informacije o tome gdje su, kada i kako obilježili 1100 godina hrvatskoga Kraljevstva, i DPG je poslao *svoju kap za obilježavanja obljetnice slap*.

Zanimljivosti iz svijeta glagoljice

Na stranicama Staroslavenskog instituta (STIN-a) doznajemo da je potkraj prošle godine pokrenut projekt *Hrvatska ćirilična baština*, usmjeren na stvaranje cjelovite zbirke digitaliziranih materijala kao temelja za buduća istraživanja i razvoj novih projekata. Istraživanje obuhvaća hrvatskoćirilične dokumente iz arhiva, knjižnica i muzeja u Hrvatskoj i inozemstvu kao i iz privatnih zbirki. Suradnici na projektu provodit će terenska istraživanja, analizirati i obraditi građu. U završnoj fazi bit će izrađen i font hrvatske ćirilice (*CroCyr*). Voditelj projekta je naš član i prijatelj, dr. sc. Ivan Botica, viši znanstveni suradnik u STIN-u.

U dvorani sjemeništa *Zmajević* u Zadru dana 16. siječnja predstavljena je knjiga *Centralno bogoslovno sjemenište u Zadru (1826.-1921.)*, autora dr. sc. Ante Sorića. Izdavači knjige su Državni arhiv u Zadru, Sveučilište u Zadru i Ogranak Matice hrvatske u Zadru, uz financijsku potporu Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske. Knjiga je objavljena uoči 200. obljetnice osnutka Centralnog bogoslovnog sjemeništa, a autor ističe kako je Sjemenište bilo rasadište intelektualne elite i mnogo više od bogoslovnog studija, visokog učilišta i crkvenog odgojnog zavoda.

Društvo Krčana i prijatelja otoka Krka organiziralo je 19. siječnja susret u Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića. Brojna publika nazočila je predstavljanju još jedne zanimljive knjige *Zavičajni kalendar otoka Krka* i to od strane njenog autora, omišaljškog župnika, dr. sc. Antona Bozanića zajedno s glavnim urednikom, prof. Tomislavom Galovićem i grafičkim urednikom, g. Denisom Lešićem. Knjiga je rezultat dugodišnjeg, sustavnog istraživačkog rada, a obrađuje pojedine događaje, mjesta i ljude koji su bili značajni za otok Krk. Može se čitati kao knjiga, ali i po sistemu *dogodilo se na današnji dan*. Izdavač je Povijesno društvo otoka Krka, a podršku su pružile sve općine na otoku.

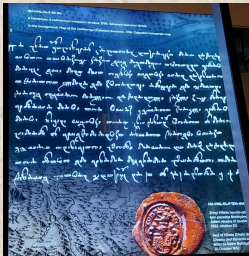

John Martinis, profesor na američkom University of California Santa Barbara, 2025. godine je skupa s još dvojicom kolega postao dobitnikom Nobelove nagrade za fiziku. John Martinis ima hrvatske korijene: otac mu je rodom iz Komiže na otoku Visu, a majka Hrvatica rođena u SAD-u. Tijekom svečane dodjele Nobelove nagrade u Švedskoj, bio je gost hrvatskog veleposlanstva u Stockholmu, kojom prigodom mu je među inim darovana smanjena replika Bašćanske ploče. John Martinis je peti po redu nobelovac hrvatskih korijena, nakon Ive Andrića (za književnost), Lavoslava Ružičke, Vladimira Preloga i Paula Modricha (sva trojica za kemiju).

Glagoljica gdje je (ne)očekujemo

Dobrovoljno darivanje krvi samo po sebi je plemenit čin, ali kad vas dočeka simpatičan tehničar u glagoljskoj majici, onda ni ubod debelom iglom nije vrijedan spomena.

U izlozima Mađarskog kulturnog centra Liszt na zagrebačkom Europskom trgu još od kraja prošle godine mogu se razgledati slike dokumenata iz Mađarskog nacionalnog arhiva. Navedeni arhiv čuva 300 kilometara dokumentacije, ima preko sto tisuća dokumenata iz srednjeg vijeka i sadrži najvažnije povijesne izvore o mađarskoj državnosti. Među inima prikazan je i dokument pisan glagoljicom iz 1558. godine te pečat Nikole Zrinskoga s pisma Adamu Batthyany-u od 20. listopada 1652. godine

I na kraju prenosim rječju i slikom zahvalu koju je uputio fra Andrija Nikić, predsjednik HKD Napredak u Mostaru:

Hvaljen Isus i Marija!

Zaslužni, časni i cijenjeni čelnici i članovi Društva prijatelja glagoljice, primio sam vaše obavijesti. Za svaku obavijest i broj Novosti zahvaljujem ružom ...

Hvala Vama, dragi fra Andrija!

Dvije tužne vijesti

S velikom tugom javljamo da su nas u razmaku od svega nekoliko dana napustile dvije izuzetne dame koje su svojim slikama i tekstovima obogatile hrvatsku glagoljsku baštinu.

Gđa Vjera Reiser bila je naša dugogodišnja članica. Potječe iz slikarske obitelji. Rođena je u Osijeku te je studirala ekonomiju i teologiju za laike u Zagrebu. Sklonost prema slikarstvu rađa se tijekom duljih boravaka u Londonu i Firenzi. Slikala je tzv. neosakralnu minijaturu koju je često vezala uz stare glagoljske tekstove iz srednjovjekovnih misala i brevijara. Za života je održala niz skupnih i samostalnih izložbi u Hrvatskoj i nekoliko u inozemstvu

Akademkinja Ivanka Petrović, hrvatska filologinja, književni povjesnik – medievist i kritički hagiograf, bila je znanstvena savjetnica u Staroslavenskom institutu. Istraživala je dva velika područja hrvatskoga književnoga srednjovjekovlja: hagiografski, legendarni i apokrifni korpus hrvatske glagoljske, latinske i latinične književnosti te ćirilometodsko naslijeđe u Hrvata. Autorica je više od stotinu radova: knjigâ, monografskih studija, rasprava i članaka o književnim vrstama, temama i poglavljima hrvatske i europske književne kulture, objavljenih i na više stranih jezika.

Počivale u miru!

Najava događanja

U veljači nas čekaju sljedeća događanja:

- prvi nastup MPZ Bašćina u ovoj godini planiran je za nedjelju, 8. veljače u 18 sati kad će Zbor nastupiti na glagoljskoj misi u crkvi sv. Franje Ksaverskoga.
- mini-tribina i društveni sastanak u *Lucidariju* održat će se u ponedjeljak, 9. veljače u 18 sati na temu izložbe "Povijest koja ne šuti: glagoljaštvo u Splitu (925. – 2025.)" koja je potkraj prošle godine bila organizirana u Splitu. Foto-šetnju izložbom pripremila je Mirna Lipovac
- gost redovite mjesečne tribine u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu u srijedu, 11. veljače u 19 sati bit će dr. sc. Andrea Radošević, viša znanstvena suradnica na Staroslavenskom institutu s temom *Glagoljski brevijari kao thesaurus hrvatske srednjovjekovne književnosti*.

Neka Vas prate mir i dobro!

UREDNIKA

ՄԻՐՆԱ ԼԻՍՈՎԱՆՑ Mirna Lipovac

STRUČNI SURADNIK

ԴԱՐԿՈ ԶՈՒՐԻՆԻՇ Darko Žubrinčić

ԽԵՐԿԱ

DRUŠTVO PRIJATELJA GLAGOLJICE

E-adresa: drustvoprijateljaglagoljice@gmail.com

ԽՆԵՂԱՄԱՍԻՆԱ յՆԵՂԻՐԻՄԱՍԻՆԻՐԻ ԿԱՄԻՏԵԱՍԻՆԻՐԱՅՈՒՄ

Web adresa: <http://www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html>

Svi raniji brojevi *Novosti* nalaze se na: www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html (pogledajte novodizajniranu stranicu!)